

Hyvät käytännöt: Datapolitiikka osana organisaation palveluinfrastruktuuria

Datapolitiikka osana organisaation palveluinfrastruktuuria

Julkaistu Avoimen tieteen sivuilla

Hyvä käytäntö

Tutkimusorganisaatioiden datapolitiikan ja sitä täydentävän toimenpidesuunnitelman laatiminen. Datapolitiikan laatiminen kannustaa keskustelemaan mm. yhteisistä tavoitteista, vastuista ja velvollisuuksista. Valmistunut datapolitiikka taas kuvaa nämä yllä olevat asiat selkeästi ja auttaa tutkimusdatan hallinnan toteuttamisessa. Datapolitiikan laatiminen auttaa tavoitteiden kirkastamista. Samalla tulee ilmi nykytilanteen ja tavoitetilan välillä olevat haasteet/puutteet. Datapolitiikasta viestiminen tuo asian tutkijoiden tietoisuuteen, varsinkin tavoitteisiin liittyy seurantaa, joka kohdistuu tutkimushankkeisiin. Datapolitiikan laatiminen on nähty tärkeänä osana datanhallinnan hyvin käytäntöjen jalkauttamiseksi organisaatioissa. Datapolitiikka on vielä toimivampi, jos se päivitetään säännöllisesti.

Soveltuu eri kokoiisiin organisaatioihin ja niiden osiin. Oman datapolitiikan voi laatia myös esim. tutkimusinfrastruktuurit.

Organisaation tutkimusjohto vastaa datapolitiikan laatimisesta ja toteuttamisesta. Laatiminen vaatii työryhmän tai työryhmiä, joiden osaaminen datanhallinnan erilaisista näkökulmista on laaja. Työryhmän olisi hyvä koostua sekä akateemisen johdon, että tukipalveluiden asiantuntijoista.

+	-
Konkreettinen tehtävä saa aikaa tärkeää keskustelua.	Vaatii johdon aktiivisuutta ja kiinnostusta asiaan.
Selkeyttää tehtäväjakoa organisaation sisällä.	Vaatii panostusta toimeenpanoon.
Antaa selkänöjan datanhallinnan edistämislle.	Miten ratkaistaan haaste poliitiikkatason abstraktian ja arjen konkretian välillä?
	Datapolitiikan laatiminen vaatii kompromisseja, jotta eri sidosryhmät voivat hyväksyä sen. Riskinä datapolitiikan vesittyminen niin että se ei saavuta konkretisesti tavoitteita.

	Lomake täytetty	18.3.2021 13:48
Käytäntö on käytössä	omassa organisaatiossamme	1
Käytäntö on käytössä	kansallisella tasolla	1
Käytäntö on käytössä	muussa organisaatiossa, missä?	1
Käytäntö on käytössä	muussa organisaatiossa, missä? Avoimet vastaukset	Useissa erilaisissa organisaatiossa
Käytäntö edistää	avoin julkaiseminen	0
Käytäntö edistää	tulosten avaaminen	1
Käytäntö edistää	FAIR data	1
Käytäntö edistää	avoin tutkimusprosessi	0
Käytäntö edistää	avoin oppiminen	0
Käytäntö edistää	avoin toimintakulttuuri	0

Käytäntö edistää	jokin muu, mikä? (max 40 kirjainta)	0
Käytäntö edistää	jokin muu, mikä? (max 40 kirjainta) Avoimet vastaukset	
Käytäntö edistää	jokin muu, mikä vastaukset	Tutkimusorganisaatioiden datapolitiikan ja sitä täydentävän toimenpidesuunnitelman laatiminen. Datapolitiikan laatiminen kannustaa keskustelemaan mm. yhteisistä tavoitteista, vastuista ja velvollisuuksista. Valmistunut datapolitiikka taas kuvaa nämä yllä olevat asiat selkeästi ja auttaa tutkimusdatan hallinnan toteuttamisessa.
	Millaiseen toimintaympäristöön käytäntö soveltuu (esim. iso/pieni organisaatio; mille tutkimus/opetusaloille; tarvittavan resursoinnin määrä, yms.)	Soveltuu eri kokoihin organisaatioihin ja niiden osiin. Oman datapolitiikan voi laatia myös esim. tutkimusinfrastruktuurit.
	Yksi tai useampi, käytäntöä kuvaava avainsana pilkulla toisistaan erotettuna	datapolitiikka palveluiden markkinointi
Kuka / ketkä ovat suunnitelleet ja toteuttaneet käytännön?	kirjasto	1
Kuka / ketkä ovat suunnitelleet ja toteuttaneet käytännön?	tutkijat	1
Kuka / ketkä ovat suunnitelleet ja toteuttaneet käytännön?	opettajat	1
Kuka / ketkä ovat suunnitelleet ja toteuttaneet käytännön?	opiskelijat	0
Kuka / ketkä ovat suunnitelleet ja toteuttaneet käytännön?	lakiasiat	1
Kuka / ketkä ovat suunnitelleet ja toteuttaneet käytännön?	tietosuojavastaava	1

Kuka / ketkä ovat suunnitellut ja toteuttaneet käytännön?	datamanagerit, statistikot tai muut data-asiantuntijat	1
Kuka / ketkä ovat suunnitellut ja toteuttaneet käytännön?	IT-palvelut	1
Kuka / ketkä ovat suunnitellut ja toteuttaneet käytännön?	rahoituspalvelut	1
Kuka / ketkä ovat suunnitellut ja toteuttaneet käytännön?	muu tutkimuksen tukipalvelu, mikä? (max. 40 merkkiä)	1
Kuka / ketkä ovat suunnitellut ja toteuttaneet käytännön?	muu, mikä? (max. 40 merkkiä)	0
Kuka / ketkä ovat suunnitellut ja toteuttaneet käytännön?	muu tutkimuksen tukipalvelu, mikä? (max. 40 merkkiä) Avoimet vastaukset	yritysyhteistyö ja patentit, arkisto, tutkimushallinto
Kuka / ketkä ovat suunnitellut ja toteuttaneet käytännön?	muu, mikä? (max. 40 merkkiä) Avoimet vastaukset	
	Kuka / mikä on päävastuullinen taho tai omistaa prosessin? (ei merkkimäärärajoitusta)	Kunkin organisaation tutkimusjohto vastaa datapolitiikasta.
Kohderyhmä	Perusopiskelijat	0
Kohderyhmä	Jatko-opiskelijat	0

Kohderyhmä	amk-opiskelijat	0
Kohderyhmä	yamk-opiskelijat	0
Kohderyhmä	Professorit	0
Kohderyhmä	Projektien vastuulliset johtajat / projektipäälliköt	0
Kohderyhmä	Laitosjohtajat	0
Kohderyhmä	Muut tutkijat / muu TKI-henkilöstö	0
Kohderyhmä	Opettajat	0
Kohderyhmä	Opetuksen tai tutkimuksen tukipalvelu, mikä? (max. 40 merkkiä)	0
Kohderyhmä	Yliopiston, korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen ulkopuolinen taho, mikä? (max. 40 merkkiä)	0
Kohderyhmä	Muu, mikä? (max. 40 merkkiä)	1
Kohderyhmä	Opetuksen tai tutkimuksen tukipalvelu, mikä? (max. 40 merkkiä) Avoimet vastaukset	
Kohderyhmä	Yliopiston, korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen ulkopuolinen taho, mikä? (max. 40 merkkiä) Avoimet vastaukset	
Kohderyhmä	Muu, mikä? (max. 40 merkkiä) Avoimet vastaukset	Datapolitiikka on osa organisaation palveluinfrastruktuuria
	Tavoitteet	Datapolitiikan laatiminen itsessään auttaa tavoitteiden kirkastamista. Samalla tulee ilmi nykytilanteen ja tavoitetilan välillä olevat haasteet/puutteet. Datapolitiikasta viestiminen tuo asian tutkijoiden tietoisuuteen, varsinkin tavoitteisiin liittyy seurantaa, joka kohdistuu tutkimushankkeisiin.
	Kuville tähän saakka saatuja tuloksia	Datapolitiikan laatimien on nähty tärkeänä osana datanhallinnan hyvin käytäntöjen jalkauttamiseksi organisaatioissa. Datapolitiikka on vielä toimivampi, jos se päivitetään säännöllisesti.
	Mitä teknisiä vaatimuksia käytännön käyttöön ottaminen vaatii?	Ei vaadi erityisiä teknisiä työkaluja.
	Millaista osaamista käyttöön ottaminen vaatii?	Vaatii työryhmän tai työryhmiä, joiden osaaminen datanhallinnan erilaisista näkökulmista on laaja. Työryhmän olisi hyvä koostua sekä akateemisen johdon, että tukipalveluiden asiantuntijoista.
	Miksi käytäntö on hyvä?	Konkreettinen tehtävä saa aikaa tärkeää keskustelua.
	Millaista palautetta olette saaneet?	Aiheesta on tehty selvitystä esim. LEARN hankkeen toimesta: http://learn-rdm.eu/en/about/
	Asteikolla 1-5, kuinka hyvä tämä käytäntö mielestäsi (tai palautteiden perusteella) on?	4
	Kerro palautteesi tästä lomakkeesta, esim: Puuttuuko lomakkeelta jotakin? Onko jokin kysymys turha? Onko kaikkiin kysymyksiin vastaamisen oltava pakollista? Onko lomake helppo täyttää? Miten muuten ehdotat parannettavan tätä lomaketta, niin että tämän avulla saadaan koostettua avoimen tieteen hyvien käytäntöjen tietokanta?	
	Etunimi	Mari Elisa
	Sukunimi	Kuusniemi
	Matkapuhelin	0123456789
	Sähköposti	mari.elisa.kuusniemi@helsinki.fi
	Organisaatio	Helsingin yliopiston kirjasto

	Asiointi-sähköposti (= ei-henkilökohtainen sähköposti, josta voi pyytää lisätietoja)	xxx@xxxx
--	--	----------